

GENBANK FOR KARTOFLER

Statusrapport 2016

Ansøger:

Landbrugets Kartoffelfond

Grindstedvej 55

7184 Vandel

www.lkfvandel.dk

Projektledelse: Jens Kr. Ege Olsen, jko@lkfvandel.dk samt Hanne Grethe Kirk.

Formål:

Formålet med projektet er at bevare og opretholde en samling af kartoffelsorter og *Solanum* vildarter til brug for forædling og forskning, som er relevante for danske forhold.

Projektperiode: Projektet er fortløbende.

Resume:

Genbankens opgave er at vedligeholde gamle sorter, samt nyere forældrelinjer og udenlandske sorter som anses for at have værdifulde egenskaber for fremtidig forædling og avl af kartofler. Genbankens sorter opformeres i mindre skala og udleveres til interesserede museer, forskere og privatpersoner.

Udpluk af genbankens materiale lægges i marken til observation. Heraf er 12 gamle navnesorter og der opnås herved knolde til udsendelse til museer mm.

Sorterne får karakterer for knoldegenskaber og får målt tørstof samt bliver kogt og friteret. Der sker en rotation mht. hvad der lægges i marken, så alt materialet efterhånden bliver bedømt.

Sortssamlingen af kartofler går tilbage til LKF's start og er den eneste større samling af kartoffelmateriale i Danmark. Materialet anvendes i forbindelse med forsøg, forædling og forskning indenfor kartofler. Kartofflerne indeholder vigtige dyrknings-, resistens- og kvalitetsegenskaber.

Materialet er generelt sundt og har en sygdomsstatus, så det kan sendes indenfor EU med plantepas.

Projektets faglige forløb:

Kartoffelsorterne vedligeholdes enten "in vitro" i laboratoriet eller i lusetæt nethus. Udvalgte sorter lægges i marken. I Tabel 1 ses en liste over marksortimentet i 2016 med markkarakterer samt resultater fra koge- og friteringstest.

Der sker hvert år en vis udskiftning af materialet med nyt og samlingen vurderes løbende mht. at sortere materiale fra – som ikke længere menes have interesse – historisk og/eller forædlingsmæssigt.

Nyindkommet materiale fra andre EU lande sygdomstestes for alm. virus samt ring- og brunbakteriose.

Arbejdet omfatter også udveksling af materiale med udenlandske institutioner. Bl.a. samarbejder LKF med Nordisk Genbank om beskrivelser og opbevaring af gamle nordiske sorter.

Forædlingsstationen er repræsenteret i udvalget for plantegenetiske ressourcer under NaturErhvervsstyrelsen.

Samlingen består på nuværende tidspunkt af 705 sorter, heraf er 138 vildarter, 260 navne/landsorter og 307 er forældrelinjer. Af disse vedligeholdes 333 sorter "in vitro", og resten vedligeholdes i lusetæt nethus.

3% af sorterne er meget gamle fra før 1900, omkring 7% af sorterne er fra 1901 – 1950, 24% er fra perioden 1950 – 1990 og 14% er nyligt introducerede sorter. Resten eller ca. 44 % af samlingen består af forædlingslinier, dels LKF's egne forædlingslinier (deriblandt kloner fra KAF finansierede projekter til udvikling af forældrelinier) og dels forædlingskloner fra udenlandske samarbejdspartnere.

Udsendelserne i 2016 fordelte sig som vist i tabel 2.

Der blev sendt mail ud til museer med orientering om muligheden for at modtage læggekartofler af de gamle sorter. I forbindelse med temadagen på Gl Estrup 2014 blev mailadresselisten udvidet med en del personer, der arbejder med museumshaver, men denne type adresser har ofte ret kort levetid, så vi i en del tilfælde er blevet nødt til igen at bruge hovedmuseets adresse med risiko for at brevet aldrig når de aktive.

I december 2016 var der en artikel om genbanken og dens betydning for forædlingen i bladet Danske Kartoffler. Det forventes, at artiklen vil give en del nye henvendelser om læggekartofler.

Samlet kan siges, at genbanken stadig opfylder sit formål: dels at bevare og udbrede kendskabet til gamle sorter, dels at stille materiale til rådighed for forskning og forædling.

Tabel 1. Marksortiment 2016 med knoldkarakterer

	KST	STE	KNF	FOE	OJD	HDT	HDF	KDF	SKV	GIK	TP2	GIC	GIC2	GIC4	GIS	GIP	GIP	RST	RVY	RBL
08-EYS-6	7	6	6	6	7	6		5.5		6	24.1	2			6	7	3	9	2	
08-EYT-16	7	7	6.5	7	7	7		7		6	24.5	3			5	7	5	2	6	
08-GID-11	8	5	2.5	8	7			6.5		7	27.2							7		
08-GIE-10	7	5	5.5	5	7	7		6.5		5	25.0							8.7		
08-GIF-04	7	6	5.5	5	6	6		6.5		6	24.9							8.7		
08-GQD-03	6	4	3	6	6	5		5		5	29.3							7		
08-LWJ-2	8	6	5.5	6	6	7		3		7	28.0							3		
08-LXA-7	7	6	5	6	7	7		5.5		7	26.5							8.5		
08-LXB-7	6	5	5	6	7			5		6	29.2							8		
08-LXU-3	7	6	6	6	7	6		5		5	27.2									
08-LZA-3	7	7	6	7	7	7		5.5		7	19.0	5			7	4				
08-MAI-02	7	6	3.5	8	5	6		5.5		5	22.5							4		
08-MAJ-02	7	5	3	5	5	6		6		4	26.8							4.5		
08-MAM-01	5	6	3	7	6	6		6		5	27.9							7		
09-GYI-07	7	7	5	6	6	7	g	6		6	24.4	8.5	8	6.5			5	5		
09-MBI-01	5	6	3	6	6	6	g	5		7	24.4	6	8	4.5	5		4			
09-MBK-2	7	6	8.5	6	6	6	r	3		6	20.1	6.5	6	5	8			1		
09-MCH-1	7	5	6	6	7	6	y	6		7	18.5				8		2			
09-MCH-2	8	6	5	7	7	6	y	2.5		7	20.1				7		4			
09-MCR-01	7	6	4	5	5	6	g	6.5		5	26.3	7.5	7	5.5			4	9		
09-MDQ-1	7	6	5.5	5	6	6	v	0		6	24.6	6.7	7	4	6		4	3		
09-MEY-01	8	7	5	7	6	6	g	5		7	22.3							7		
09-MFV-01	7	5	2.5	6	6	6	g	7		6	25.2	8	8	5.5				1		
09-MFÆ-01			2		6		g	3		5	26.1							5		
09-MGU-1	8	6	5.5	5	6	7	r	0		6	22.5	6	6		6.5			3		
10-MBQ-1	8	7	5.5	7	7	7		8		8	19.2				7	7	2	3		
10-MNF-01	7	5	4	4	5		g	6		4	27.6							7		
10-MNJ-02	6	5	5.5	5	6		v	2		5	29.4							5		

Arinda	7	6	6	5	6	6		6.5		6	20.7	3			5.5	2		1		
Blå Kartoffel (DDSF)	4.3	4.8	6.6	5	4.9	5.9	v	0	6.8	4.2	23.8	4.7	3.5		6.3	5				
Bonell	8	5	6.5	5	6	6		6	7	5	18.0		2		6					
Brønderslev kartoffel	5.2	5.8	5.1	6.1	5.7	5.9		4.1	6.4	5.3	21.6	3	3.5		6	4				
Cherie	8	6	7.5	6	7	7	r	5.5	8	7	20.3		3		7					
Delikat	7	5	5.5	5	6	6		6.5	6	6	22.2		4		6					
Dolce vita			5					7		6	21.9		5		7					
Jumbo	7	6	5	5	5	6		5.5	7	6	25.6		4		5			4		
King Edward VII	7	5.7	6.5	6.0	5.7	7.3	rg	4.8	8	6	22.0				6			3		
Magnum Bonum	7.3	6.1	5.2	5.5	5.4	6.1		5.7	5.8	5.8	21.0	3	4		6	5				
Maris Piper	6		5			6		4		6	22.1		5		7	7	2	2		
Midas			7					5		6	19.9				8			4		
Minea	6.75	5.5	5.7	6.1	6.1	6.5	g	3.2	7.6	5.8	20.0	5	5		5.3			2		1
Minerva	6	6	5.5	6	6	6		5	3	5	18.9				6					
Octavia	6.8	6.2	6.2	6.3	6.8	6.8		6.3	6.8	6.8	20.3	2	4		6.9	4		5.4		1
Pentland Ace			6					3.5		4	21.5				6			2.1		
Primula	7	6	6.5	6	7	7		5.5		6	21.4				7					
Primura	6	5	4	5	5	4		6	3	4	20.6				4					
Record	6	5	4.5	5	5	6		6	4	5	22.2	2	4		5		2	5.8		
Reichskanzler	4.9	5.7	4.25	5.5	4.9	6.1		6.5	7.2	4.8	24.1	4	4.7		5.7	6.5		2		
Russet Burbank	7	5	7	6	6	4		2.5		5	22.4	2	4		6	2	3			
Sharpes Express	6.6	6	5.3	5.5	5.7	6.3		6	6.3	5.5	23.4	4.7	5.3		5.6	7				
Stabilo			3					3		4	21.5		5							
Tidlig Rosen	7	5.7	5.9	5.4	5.4	6.3		3.2	5	5.5	21.7	2.3	2.5		5.3	3.3		2		7.5
Up To Date	7.5	6.5	5.7	6.5	6.5	7		4.3		7	21.9				5.5					
Webb's Tidlig	7.2	5.6	5.7	5.4	5.8	6		6.4	7	5.8	20.2	2	6		7	5				

Table 2. Overview of exports 2016

Sort	Museum Midtjylland, Textilforum, Att. Jesper Meyer Christensen, Vestergade 20, 7400 Herning	Museum Amager, Nordre Kinkelgade 18a, 2791 Dragør. Att Tina Overgaard, tlf. 30108866	Museumsgården Karensminde. Att: Ole B. Marcussen, Lærkeholtvej 6, 6823 Ansager, Tlf. 21 39 22 25	Merete Klitgaard Andersen, Museum Lolland Falster, Frisegade 40. 4800, Nykøbing F.	Vendsyssel Historiske Museum, Jerupvej 613, Mosbjerg, 9870 Sindal. Att: Thomas Kristian Jensen, tlf.30388633	Peter Søndergård, Halkærvej 65, Halkær, 9240 Nibe, Tlf.: 2347 6038	Povl Lønberg, Strandvejen 272 A, lejl. 4, DK-2920 Charlottenlund, Telf.: +45 28 40 48 32, E: pl@luna.dk	Frivillighedsprojekt Randers	Ole Sommer Bach, Randers Regnskov, Tørvebyggen 11, 8900 Randers C. T: +45 8710 9979, M: +45 2216 9979, osb@regnskoven.dk	hjerl hede, Erik kudal	Fælles Haveholdet Gl. Estrup, Randersvej 4, 8963 Auning. Att: Mille 2137 0825	Frøsamlerne / Danish Seed Savers, Drøwtæn 9, Lindum, DK-8830 Tjele, (+45) 9854 4462, www.froesamlerne.dk. ATT: Lila Towle	Peter Englundh, Våse Møllevvej 1, 4840 Nørre Alslev	Andelslandsbyen Nyvang
Blå Kartoffel (DDSF)	10	10	10	10	10		10	10		10				10
Brønderslev kartoffel	10	10	10		10		10	10	10	10	10			10
Congo	10	10	10		10		10	10	10	10	10			10
Juli	10	10	10		10		10	10	10	10	10			10
King Edward VII	10	10	10		10		10	10	10	10	10			10
Magnum Bonum	10		10	10	10		10	10	10	10	10			10
Minea	10	10	10		10		10	10	10		10			10
Octavia	10	10	10		10		10	10	10		10			10
Reichskanzler	10	10	10	10	10		10	10	10	10	10			10
Sharpes Express	10	10	10		10		10	10	10	10	10			10
Tidlig Rosen	10	10	10		10		10	10	10	10	10	10	10	10
Webb's Tidlig	10		10		10	10	10	10	10		10			10
Ballerina	10	10	10	10	10	10	20	10	10	10	10	10	10	10